

Šiandīc — daugiauſia apsi-
iaukę; nedidelę permainą tem-
peraturoje.
Saulę teka 5:47 v., leidžiāsi
:32 v. Mēnuo teko 9:44 v. v.

KORESPONDENCIJOS

So. Omaha, Nebr.

Eugene V. Debs kalbės Omaha'j Spalių 10 d.

Nenuošalus Socialistų darbuotojas, kurs kovodamas už darbininkų reikalus tiek daug yra kentėjęs persekiojimų ir katorgos, greitai laiku atvyks į mūsų sodybas.

Tokia žinia turime, ir darbariai darbininkai tik ir kalba apie nepaprasto svečio atsilankymą.

Jie galės tą savo narsųjį kovotoją ir pamatyti ir išgirsti jį kalbant.

Ir laukia jo darbininkai didžiausiu išsilingimu, juo labiau, kad karo metais, ir jau karui pasibaigus kurį laiką darbininkams sunku buvo net paprastus susirinkimus nulaikyti.

Drg. Debsas atvyks iš Denvero į Omaha šio spalių mėnesio 10 dieną. Tą pačią dieną, 8 valandą vak. bus jo priėmimas ir prakalbos.

Debsas prakalbų rengėjai tam tikslui nusamdė Omaha'j didžiausią Municipal Auditorium salę, kuri gali talpinti apie 10 tūkstančių žmonių.

Tegul vietos ir apilinkės lietuviai darbininkai nepraleidžia progos išgirsti dr. Debsą kalbant.

Kas norėtų kartu važiuoti į prakalbas, tegul tą vakarą ne vėliau kaip 10 minučių prieš 7 val. susirenka ties Q ir 33-čia gatve, prie gatvėkarių įsikimo į 33-čią, nes nuvažiuoti į minėtą Omaha'j salę truks beveik valanda laiko.

—A. A. Žalpis.

Latvijos koperatininkai Lietuvoje.

Jau antra diena, kaip Kaune vieši Latvių koperatininkai. Iš viso atvyko penki asmenys: Latvijos Žemės ūkio ministerijos atstovas p. direktorius V. Skudis, Koperacijos tarybos atstovas p. Ballod, Latvijos pieninių koperatyvų sąjungos — Gulbit, Žemės ūkio koperatyvų sąjungos — agr. Kengis ir Latvijos tautos banko — Geidman.

Latvių svečius priiminėja visų mūsų koperacijų organizacijų ir žemės ūkio ministerijos atstovai.

Svečiai aplankė parodą. Karo mužėjų, susipažino su miestu ir apylinkė.

Rugpjūčio 3 d. svečiai išvažiavo Dotnavon, o antradienį viešės pas šiaulių koperatininkus ir tą pat vakarą išvyks Latvijon. (L. Z.)

Draugijos Latvijoje.

Ryga. E. Latvijoje padarytas žemės ūkio surašinėjimas. Tuo metu patirta, kad Latvijoje, neskaitant miestų ir miestelių, yra užregistruota 1945 įvairios d-jos su 150,000 narių.

Pirmoj vietoj stovi koperatyvai, kurių yra 854 su 82,000 narių.

Įvairių švietimo ir kultūros draugijų yra 450 su 29,000 narių. Šipimo ir labdarybės d-jų yra 89. Žemės ūkio d-jų yra 327, bitininkavimo — 70, žvejybos — 23 ir profesinių sąjungų — 43.

Mokslas ir išradimai

Hidrosferas.

Šių metų rugpjūčio 12 dieną, 4½ valandą po p. ant Nemuno, prie Kauno Jacht klubo, buvo mėginami daiktams nuo skendimo gelbėti, prietaisai, tie prietaisai paties išradėjo pavadinti "hidrosferais". Idėtas aparato konstrukcijon principas, be abejo, priimtinas ir reikalauja tik tai nežymių detalių pagerinimų ir patobulinimų, bet jau fabri-

kos budu. Svarbu, pavyzdžiui, tikslus padirbimas oro bei dujų pripildomų maišų, butų labai gera, kad paprastų guminių juosiamų diržų vietoje būtų padaryti iš tam tikros nepraileidžiančios oro dvilinkos medžiagos vyriškos liemenės ir moteriški li-fai su laikomu kišenėje rezervuaru dujomis. Įkrites vandenin, budamas įvairioj padėtyje galėtų paspausti atatinamą sagutę, o dujos akimirksny pripildytų liemenę — ir skęstantis jau išsigelbės. Tokios liemenės bei li-fai, negadindami kostiumo, galėtų būti vilkėjami visą vandens kelionės laiką. Pripildančios taloną dujos lengvesnės už paprastą orą ir todėl jų negrindimo laipsnis ir pakeliamoji jėga didesnė, negu balono, pripildyto paprasto oro. Talpinanti dujas kamera dėl to dujų privalumo, galėtų būti privesta iki paprastos tabakinės (portsigaro) formato arba net ir mažesnio formato. Dirbant fabrike visokių rūšių spalvų liemenių ir moteriškų lifų — gražių ir didelio skaičiaus, jie pasidarytų keleiviams tiek prieinami, kad būtų išperkami dešimtimis tūkstančių, ypačiai, kad jeigu aparatas nebuvo dar vartojamas, tai ir dujų papildymo visai nereikalaui.

Buvusi prie aparatų demonstravimo Jurininkų Sąjungos komisija nusprendė pažymėti protokole, jog mėginimai gelbėjimo aparatų atsiėk savo tik-

slo, jog reikalingi su aparatu veiksmai lengvai įvykdomi, ir "hidrosferas" gali būti priimtas kaip paskutinis gelbėjimo skęstančių technikos išradimas.

Toliau buvo daromi mėginimai gelbėti paskendusius ir skęstančius laivus, pritaikant tokios pat sistemos ir taip pat umai pripildomus dujų balonus. Čia jau pasirodė, jog reikalinga tie balonai daryti įvairių tipų, pritaikinant juos prie įvairaus tipo tiek vėjalaičių, tiek garlaivių, ir kiekvienam laivui privalo būti daromi atskirai. Pats aparatas principas, logingas, teisingas ir matematiškai apskaitytas, išeinant iš to, kad vienas kubinis metras pripildyto nustaitytu kiekiu dujų balono pakelia ir išlaiko ant vandens vieną toną (1000 kilogramų) sunkumo. Čia uždavinys paiminis ir reikalauja dar smulkesnio visų detalių apdirbimo, kad neapsunkindami savimi laivo, prietaisai galėtų būti taip išdėstyti laivo vidury ir išorės pusėje, kad ištikus laivo prakiurimui ar nugrimdimui, visas aparatų darbas būtų galima atlikti automatiškai, t. y. paspaudimu ir pasukimu vienos rankenos ištiesimui iš balonų ir kitos — umam jų pripildymui dujomis. Tokiu aparatu, jei tikta kaip laivo vidury, taip ir iš lauko kiekis balonų kubiniais metrais bus lygus ar net didesnis už laivo svarumą tonomis, tai laivas gali būti išgelbėtas, t. y. skęstantis lai-

vas gali išsilaikyti ant vandens iki neatplauks jam pagalbon kitas išsuktas radiografu. Principo tikslumas ir patogumas gali būti pilnai įrodytas tikta pri-taikinimu hidrosfero ant paties laivo, jo plaukiojimu praktikoje.

Visai kitas dalykas pritaikinant aparatą prie pakėlimo paskendusio laivo nuo dugno. Šis uždavinys žymiai lengvesnis. Jei tikta jūros gilumas leidžia, narvytojai pakia po laivo dugno grandines, prie kurių pririšami hidrosfero balonai, didesni savo kubiniu talpumu metrais už laivo sunkumą tonomis. Prileidus

aparatus dujų, jie kartu su prikabinu laivu išsiverš ant paviršiaus ir leis pervesti laivą į sek-lumos, arba įvesti į doką. Šis budas laivui kelti buvo jau vartojamas pagalbai pripildyti balonams oru, bet kadangi, kaip jau anksčiau minėjau, dujos yra daug už orą lengvesnės ir atsparesnės, tai, dujų lengvumo ir hidrosfero ir aparatų patobulinimo dėka, laivų gelbėjimo darbas eis daug greičiau. Galutinio išvadoj reikia pripažinti, jog hidrosferui ateitis užtikrina ir laivų gelbėjimo priemonių tarpe šis aparatas užims pirmą vietą.

(L-va) , Kapitonas Nemo.

DOVIERNASTIS

(Ingaliuojimai)

Taipgi kiti Reikalai ir Provos Lietuvoje

Jeigu kam reikia padaryti doviernastis vedimui reikalų ir provų Lietuvoje, jei reikia padaryti pirkimo ir pardavimo aktus kaslink nuosavybės Lietuvoje, ar kokius kitus dokumentus, tegul kreipiasi į Naujienų ofisą, kur visi tokie dalykai atliekami su pilnu žinojimu, stropiai, greitai ir už pigiausią kainą.

Taip-jau jeigu kas turi vedimui provų arba bylų Lietuvos teismuose, tegul keripiasi į Naujienų ofisą, nes iš čia pavedame Lietuvos bylas savo korespondentams advokatams Lietuvoje, kiekvienam atsitikime paskiriame bylas geriausiems savo dalyko žinovams.

NAUJIENOS
Teisių Skyrius

1739 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

Lietuviai Daktarai

Lietuvių Daktarų Draugijos Nariai

DR. A. J. BERTASIUS
3464 So. Halsted St.
Ofiso val.: 1 iki 3 ir 6 iki 8 v. v.
Tel. Boulevard 5913
Rezidencija, 3159 So. Union Ave.
Tel. Yards 1699

DR. S. BIEZIS
Gydytojas ir Chirurgas
2201 W. 22 St., kampa Leavitt St.
Phone Canal 6222
Res.: 3114 W. 42 St. Phone Lafayette 4988. Ofiso valandos: 1-4 ir 7-8, nedėlioj 10-12 dieną.

Tel. Lafayette 3415
DR. G. K. ČERYŠ
(Cherry)
DENTISTAS
Perkėlė savo ofisą į Brighton Parką
4454 So. Western Ave.
(Kamp. 45 St.)
CHICAGO, ILL.

Valandos: nuo 8 po pietų iki 9 vak.
Subatomis nuo 9 ryto iki 9 vak.
Nedėliomis nuo 10 iki 12

Tel. Lafayette 3415
A. L. DAVIDONIS, M. D.
4643 So. Michigan Ave.
Tel. Kenwood 5107
Valandos: nuo 9 iki 11 val. ryto;
nuo 5:30 iki 7:30 vakare.

DR. C. K. KLAUGA
DENTISTAS
1821 So. Halsted St., Chicago, Ill.
kampa 18-19 Street.
Phone Canal 0257

Telephone Yards 1532
DR. J. KULIS
Lietuviai Gydytojas ir Chirurgas
Ofiso val.: 9 iki 12 pietų, 7 iki 8 v.
3259 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Dr. A. J. KARALIUS
Gydytojas ir Chirurgas
3303 S. Morgan St., Chicago.
Telephone Boulevard 2160
Valandos: nuo 9 iki 12 val. dienos ir
Nuo 2 iki 9 val. vakare.

DR. A. MONTVID
Lietuviai Gydytojas ir Chirurgas
25 E. Washington St.
Valandos: nuo 10 iki 12 ryto
Telephone Central 8066
1824 Wabansia Ave.
Humboldt 1098
Valandos: nuo 6 iki 8 vakaro
Rezidencijos tel. Kedzie 7715

DR. M. T. STRIKOL'S
Lietuviai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4601 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 7820
Val. 2 iki 4 ir 6 iki 8. Ned. 10 iki 12
Namat 6641 So. Albany Ave.
Tel. Prospect 1980
Valandos pagal sutartį

Telephone Yards 5082
DR. M. STUPNICKI
3107 So. Morgan St.,
CHICAGO, ILL.
VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryto ir
nuo 5 iki 8 vakaro
Nedėliomis ofisas yra
uždarytas

DR. V. A. ŠIMKUS
Gydytojas, Chirurgas ir Akusheris
3315 South Halsted St.
Tel. Boulevard 1401
Val. 9 ryto lig 2 P. M. ir 7—9 P. M.
Ned. 9—12 A. M.

Town of Lake

Naujienų Skyrius perkel-tas į naują vietą.

Priima paskelbimus Naujienoms ir atlieka kitokius reikalus surištus su Naujienomis.

Siunčia pinigus Lietuvon.

C. Benošius
1616 W. 47th Street

PINIGAI

iš

ROCKFORDO
Lietuvon

Rockfordiečiai lietuviai pinigams siųsti Lietuvon neturi patogesnės ir geresnės įstaigos kaip

Rockford Real Estate and Loan Co.

Cia ir visokius nuosavybės reikalus geriausia atliksite. Siųskite pinigus per

Rockford Real Estate and Loan Co.

809 So. Main St.,
Rockford, Ill.

Mrs. A. MICHNIEVICZ-VIDIKIENĖ AKUSERKA

3101 So. Halsted St., kampa 31 gat.
Ofisas su Dr. J. P. Van Paing

Tel. Yards 1119

Baigusi akušerijos kolegiją, ilgai praktikuojusi Pensilvanijos ligonbučiuose, Sažiniškai patarnauja, visokiose ligose priešgimdymą, laikę gimdymo ir po gimdymo.

Už dyką patarimas, da ir kitokiuose reikaluose moterims ir merginoms kreipkitės, o rasite pagalbą.

Valandos nuo 7 ryto iki 1 po pietų, nuo 6 iki 9 v. vakara.

Dr. Herzman kraustosi iš senos vietos 3313 So. Halsted St. į naują vietą 3410 So. Halsted St.

DR. HERZMAN
—IŠ RUSIJOS—

Gera Lietuviams žinoma per 15 metų kaip patyręs gydytojas, chirurgas ir akušeris.

Gydo staigias ir chroniškas ligas vyrų, moterų ir vaikų pagal naujausius metodus X-Ray ir kitokius elektrus prietaisus.

Ofisas ir Laboratorija: 1025 W. 18th St., netoli Fisk St.

VALANDOS: Nuo 10—12 pietų, ir nuo 6 iki 8 val. vakara.

Telefonai: Dienomis: Canal 3110 arba 0375
Naktį Drexel 953
Boulevard 4136

3410 So. Halsted St.

Val.: 9—10 A. M. ir 8—9 val. vak.

Tel. Blvd. 3138
M. Woitkewich
BANIS
AKUSERKA
Turio patyrimą. Paskmingai patarnauja moterims prieš gimdymo kiekviename atsitikime. Teikiu ypatingą prižiūrėjimą. Duodu patarimus moterims ir merginoms dykal.

3113 South Halsted St.

DR. CHARLES SEGAL
Praktikuoja 16 metų
Ofisas
4729 So. Ashland Ave., 2 lubos
Chicago, Illinois.
Specialistas džiuvos
Moteriskų, Vyriskų ir
Vaikų ligų.
OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryte, nuo 2 iki 5 val. po pietų ir nuo 7 iki 8:30 val. vakaro. Nedėliomis nuo 10 valandos ryte iki 1 val. po pietų.
Telefonas Drexel 2850

Telephone Yards 0994
DR. MAURICE KAHN
4631 So. Ashland Ave.
Ofiso Valandos: nuo 10 iki 12 dienų, 2 iki 3 po pietų, 7 iki 9 vakare. Nedėliomis nuo 10 iki 12 dienų.

Tel. Boulevard 6587
DR. MARYA DOWIAT-SASS
1707 W. 47th St.
Valandos nuo 8 iki 12 diena, nuo 6 iki 8 val. vak. Nedėliomis nuo 8 iki 2 val. po pietų.

Rezidencijos tel. Van Buren 0234
Ofiso tel. Boulevard 9693

Dr. A. A. Roth
Rusas Gydytojas ir Chirurgas
Specialistas Moteriskų, Vyriskų, Vaikų ir visų chroniškių ligų
Ofisas: 3335 So. Halsted St., Chicago.
Valandos: 10—11 ryto; 2—3 po pietų, 7—8 vak. Nedėliomis 10—12 dienų.
Res. 1139 Independence Blvd. Chicago

Jei abejojate akimis, pasitarkite
Dr. A. R. BLUMENTHAL
Optometrist
Tel. Boulevard 6487
4640 S. Ashland Ave.
Kampa 47-tos gat.
2-ros lubos

Telefonas Boulevard 1939
DR. S. A. BRENZA
Ofiso valandos:
9 iki 12, 1 iki 3 diena
ir 6:30 iki 9:30 vakare
4608 S. Ashland Ave.,
netoli 46th St., Chicago, Ill.

Telephone Armitage 0571
HEALTH SERVICE INSTITUTE
No. 1
Specialistai visokių ligų. Visi būdai gydymo.
Valandos: 10 iki 12, 2 iki 5, 6 iki 8.
Nedėlioj pagal sutartį.
1510-12 N. Robey St., Chicago

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily, except Sunday by
The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

Editor P. Grigaitis

1739 South Halsted Street
Chicago, Ill.
Telephone Roosevelt 8508

Subscription Rates:
\$3.00 per year in Canada.
\$7.00 per year outside of Chicago.
\$5.00 per year in Chicago.
3c per copy.

Entered as Second Class Matter
March 17th, 1914, at the Post Office
of Chicago, Ill., under the act of
March 2nd, 1879.

Naujienuos vėla kasdien, išskyrus
sekmadienius. Leidžia Naujienuos Ban-
dros, 1739 So. Halsted St., Chicago,
Ill. — Telefonas: Roosevelt 8508.

Užsienio kaina:
Chicagoje — per metus \$3.00
Metams — 3.00
Pusei metų — 1.50
Trims mėnesiams — 1.00
Dviem mėnesiams — .75
Vienam mėnesiui — .50

Chicagoje per neįrašytus:
Viena kopija — 3c
Savaitė — 18c
Mėnesiai — 75c

Suvenytose Valstijose, ne Chicagoje,
pateiktas:
Metams — \$7.00
Pusei metų — 3.50
Trims mėnesiams — 1.75
Dviem mėnesiams — 1.25
Vienam mėnesiui — .75

Lietuvon ir kitur užsienioose
(Atpiginimas)
Metams — \$8.00
Pusei metų — 4.00
Trims mėnesiams — 2.00

Pilnais pinigais užsienio Money
Order, kartu su užsakymu.

Separatistų planai įra.

Užvakar įvyko Duesseldorfe Reino provincijos separatistų suvažiavimas, apie kurį buvo tiek daug kalbėta prieš tai. Prancūzai ir belgai, užėmusieji tą provinciją, kaip žadėjo, davė specialius traukinius "delegatams", norintiems dalyvauti suvažiavime, ir jų susirinko apie 40,000.

Bet išėjo tikrai riaušės, kuriose tapo užmušta arba sužeista keletas dešimčių žmonių, ir nieko daugiau. Separatistų vadas, p. Matthews, užuot paskelbęs nepriklausomą Reino respubliką, pareiškė tik tai, kad jo sekėjai pasirodysią "vyrais", jei gu reikėsia muštis su savo oponentais. Reinlando nepriklausomybė busianti paskelbta kada nors apie galą rudens.

Taigi matyt, kad tas francūzų pinigais ir durtuvais sutvertasai judėjimas neturi pasisekimo. Vokietijos žmonės neremia Francijos militaristų pastangų sudraskyt jų valstybę.

Siūlo panaikinti karo skolas.

Amerikos bankininkų asociacija, savo konvencijoje Atlantic City, išsireiškė už tai, kad Europos skolas Jungtinėms Valstijoms, padarytos karo laiku, būtų panaikintos. Dovanodama savo paskolas Europos valstybėms, Amerika turinti pasiūlyti, kad tos valstybės atitinkamam laipsnyje sumažintų Vokietijos reparacijų sumą.

Amerikos finansinio kapitalo atstovai, matyt, suprantą, kad su Europa, paskendusia skolose ir besivaidijančia del tų skolų, negalima daryti jokio biznio. O daryti biznį su Europa Amerikos bankininkams reikia, nes kur gi jie dės tas kruvas aukso, kurias jie per keletą paskutinių metų surinko iš viso pasaulio? Tiek pinigų, kiek Amerika turi, ji pati negali suvartoti. Gulėdamas skraiste,

gi bankuose, auksas pelno neneša.

Amerikos bankininkai nori skolinti daugiaus pinigų Europai, ir kad Europa galėtų imti jų paskolas, tai reikia, kad ji būtų paliusuota nuo senųjų skolų. Prie progos reikia priminti, kad tas paskolas, kurias siūlo panaikinti bankininkų suvažiavimas, yra davę ne jie, bet Amerikos valdžia. Valdžia gi tuos pinigus paėmė iš žmonių.

Jeigu kas pasiūlytų, kad bankininkai užmokėtų Europos valstybių skolas Jungtinėms Valstijoms, idant šios tuomet galėtų palikti ramybėje Europą, — ką tuomet tie ponai užgiedotų?

Diktatura prieš darbininkus.

Naujoji Ispanijos valdžia atsisaukė į darbininkus, ragindama juos ilgiaus dirbti ir mesti savo profesines organizacijas. Ji žada jiems už tai pagerinti gyvenimo sąlygas ir įvesti senatvės pensijas.

Tai yra charakteringa diktatorių politika. Jie nori būti darbininkų "geradarių", by tik darbininkai patys nesistengtų rupintis savo reikalais. Todel jie yra priešingi nepriklausomoms nuo valdžios darbininkų organizacijoms.

Šituo atžvilgiu nėra jokio skirtumo tarp ispanų generolo Riveros, italų fašisto Mussolini ir rusų bolševiko Lenino.

Apžvalga

"VIENYBĖ" STOJA UŽ MAŽUMOS DIKTATURĄ.

"Vienybė", matyt, visai apsišou galva, bemastant apie bolševizmą, fašizmą ir kitokius nuostabius dalykus. Visą laiką gyruis tuo, kad ji esanti tikra demokratijos gynėja, ir piršusi publikai savo "vidurinę srovę", kaip vienintelę tikrą demokratijos idealų nešiotoją, ji dabar atranda, kad demokratija gal but yra visai ne tas, ką visi po tuo žodžiu supranta.

Ji sako:

"Demokratija yra 'žmonių balsas, valia'. Todel nėra taip jau svarbu per ką tas balsas reikšis: parlamentu, diktatūra, monarku, ar kitokia įstaiga."

Bet pasakius, kad monarkas gali but demokratijos įstaiga, "Vienybė", tuojaus sumuša tą savo mintį, pareiškdamą:

"Monarkai tapo išbandyti ir atmetti kaip netikę reiškiškai to žmonių balso."

Paskui ji taip pat pasielgia ir su parlamentu. Tik ką pripažinusi, kad demokratijos įstaiga, ji sako:

"Matyti, kad panaši gadinė (kaip monarkams. "N." Red.) ateina ir parlamentams. Jų vietą užima vienos klasės, ar grupės, ar luomos diktatūra."

Vadinasi, "Vienybė" prieina prie tos išvados, kad iš visų "demokratijos įstaigų" vien tik diktatūra dar gal but gera. Šitą Brooklyno laikraščio atvirtimą prie bolševizmo ir fašizmo mes jau pirma esame pažymėję. "Vienybės" žodžiuose nauja dabar yra tik tai, kad ji bolševizmą su fašizmu stengiasi apdengti "demokratijos" skraiste.

Jeigu tai nėra sąmoningas akių muilimas publikai, tarp kurios ji iki šiol garsindavo savo "demokratišką" kromelį, bet tikras jos ištikimimas, — tai tas tikrai rodo, kad "Vienybė" per eilę metų deklamavo apie "demokratišką" patį nežinodama, ką tai reiškia.

Demokratija reiškia pirmiausia daugumos žmonių valdžią. Lenino gi arba Mussolinio valdžia yra mažumos viešpatavimas.

ATGIMIMO PAMINKLAS — LIAUDIES NAMAS.

"Lietuvos žiniose" vienas rašytojas siūlo, kaip Lietuvos atgimimo paminklą, pastatyti ne didelę bažnyčią, kaip pataria kun. J. Tumas, bet viešą namą liaudies susirinkimams. Sako:

"Kun. J. Tumas 'Lietuvos' 184 Nr. pakėlė svarbų sumanymą: mūsų Valstybės ir tautos atgimimo atminčiai pastatyti nepaprastą paminklą — šventyklą, ir kaip kunigas jis proponuoja pastatyti Kauno žaliajam Kalne bažnyčią, bent už 3-5 milijonus litų.

"Reikia pažymėti, kad šiuo svarbiu mūsų Valstybės prisikėlimo momentu pastatymas tokio paminklo yra tiesiog neišvengiama butinybė ir jam beabejonės karštai pritaris duos aukų kiekvienas valstybiniai nusistatę Lietuvos pilietis, bet tik ne bažnyčiai. Bažnyčia dabartiniu metu anaiptol nebegali buti visos tautos tokios didelės reikšmės paminklu, kaip Atgimimo paminklas. Antra vertus, bažnyčių Lietuvoje jau ir taip yra užtekiniai, todel statyti naujas nebėra nei mažiausio reikalo. Šiuo metu atgimimo paminklu tinkamiausia buty viešas susirinkimams bei vaidinimams liaudies darbininkų tautinio stiliaus namas, kurs, ištikrųjų buty geriausiu mūsų Valstybės atgimimo atminčiai pagerbti tinkamiausiu paminklu. Tokiam paminklui, esu tikras, aukotų netik giliai tikintioji Lietuvos visuomenės dalis; bet gi jam aukotų ir visi laisvos-progresyves minties piliečiai, o ypač mūsų skaitlingoji išeivija-broliai Amerikiečiai."

SUSTOJO KAUNO "LAISVĖ".

Lietuvos laikraščiai praneša, kad paliovė ėjes Kauno dienraštis "Laisvė".

Jisai buvo klerikalų partijos organas. Apie pusę metų atgal "Laisvė" buvo atpirkusį Romano bendrovę, bet jos pakraipa pasilikio ta pati, klerikaliska. Vienok, ir naujose rankose budama, ji, matyt, neįstengė atsiginti nuo deficito.

Prieš tai sustojo kitas lietuvių dienraštis Kaune, "Krašto Balsas", kurį leido p. Voldemaras su Smetona.

Taigi spaudai Lietuvoje visai prastai sekasi.

Politinės darbininkų partijos Lenkijoje.

Žymiausias be abejonės rolė lošia lenkų socialistų partija (P. P. S.). Laikę rinkimų į parlamentą lapkričio mėn. 1922 m. jie surinko 911,000 balsų, kas palyginus su 1919 metais yra didelis žingsnis pirmyn (510,000). Buvo išrinkta 41 atstovas ir 7 senatoriai. Partija turi apie 600 atstovų miestų ir iki 100 apskrinių savivaldybės. Centro komitetas leidžia Varšuvoje didelį laikraštį "Robotnikas", be to partija turi dienraštius Krokuvoje ("Naprzod"), Lvove ("Dziennik Narodowy"), Katovicuose ("Gazeta Robotnicza"), o taipogi ir savaitinius laikraščius "Wyzwolenie" Bialoje, "Wladomosci" Dombrovo anglių kasyklų rajone ir dvisavaitinį "Glos Kobiety".

Profesinėse sąjungose, kurių turi iki 500,000 narių, partija turi vyraujančios įtakos. Sindikatų Centralinė Komisija 80% priklauso partijos draugams, iš jų pirmininkas drg. Kvapinski, bnyvusis 1905 m. vienas iš vadovų kovos organizacijos ir generalinis sekretorius, žinomas profesinis darbuotojas drg. Żulawski. Svarbiausios ir tvirčiausios sąjungos: gelžkelininkų, kaimo darbininkų, audėjų, metalistų — visiškai partijos rankose.

Taip pat stovi dalykai ir darbininkų kooperatyvuose, kurių suvažiavime geg. mėn. š. m. 85% delegatų pasirodė priklausant P. P. S.

Pradedant nuo lapkričio mėn. 1918 m. P. P. S. pergyveno gana idomų ideologinį vidutinį darbą. Partijos suvažiavime Krokuvoje 1919 m. buvo perdirbta sena programa. Pasiūlymas mažos grupės grįžusių iš Rusijos draugų stot ant sovietų platformos "su pataisomis" buvo atmetas žymia dauguma, turinčia 99% delegatų. Suvažiavimas beveik vienbalsiai priėmė formulą drg. Dąsinski, Perlio ir Nodzialkovskio. Suvažiavimas Varšuvoje į kiek pakitę ir dabartiniu laikui nauja programa nekieno nekritikuojama. Jinai išeina iš marksistinės pasaulžiūros, laiko demokratine tvarką valstybėje vieninteliu tikru keliu į socializmą, siūlo sutverti greta su parlamentu atskirus Darbo Rumus, kaip patariamąją įstaigą istatimavystės, darbo apsaugos ir kit. darbininkų klausimams, kaip Atgimimo paminklas. Antra vertus, bažnyčių Lietuvoje jau ir taip yra užtekiniai, todel statyti naujas nebėra nei mažiausio reikalo. Šiuo metu atgimimo paminklu tinkamiausia buty viešas susirinkimams bei vaidinimams liaudies darbininkų tautinio stiliaus namas, kurs, ištikrųjų buty geriausiu mūsų Valstybės atgimimo atminčiai pagerbti tinkamiausiu paminklu. Tokiam paminklui, esu tikras, aukotų netik giliai tikintioji Lietuvos visuomenės dalis; bet gi jam aukotų ir visi laisvos-progresyves minties piliečiai, o ypač mūsų skaitlingoji išeivija-broliai Amerikiečiai."

Naturaliniais priešininkais P. P. S. yra iš vienos pusės Tautinė Darbininkų Partija (N. P. R.), iš kitos — komunistai. N. P. R. surinko 400,000 balsų, išimtinai buvusioj Prusų Lenkijoje. Idėliniu žvilgsniu ji yra linkusį į antisemitizmą. Tautinė Darbininkų Partija pergyvena sunkų vidurinį krizį ir pamažu eina prie visiškos sutirutės.

Komunistai gyvuoja pusiau legaliai. Laikę rinkimų už juos paduota 120,000 balsų. Kaip ir kitur, partija yra visiškai pasidavusi Kominternui ir tolia nepavydėtina rolę aklo įrankio rankose sovietų valdžios. P. P. S. vedė iš pat pradžių, veda ir dabar prieš komunistus aštrią kovą.

Pasilieka paminėti apie krikščionis demokratus. Šita grupė visuomet eina ranka rankon su kraštutiniais dešiniaisiais. Ideologija jos žinoma. Tiksliai nurodyti jos jėgų negalima, nes per rinkimus ji visuomet stato bendrus sąrašus su kitomis dešinėmis partijomis, išviso jos itaka apribota amatininkais, smulkiaja buržuazija ir tik labai neskaitlingu darbininkų sluoksniu.

Tarp vadinamųjų tautinių mažumų pirmąj eilę stovi Bundas, žydų darbininkų organizacija. Du metai atgal Bundas pergyveno sunkų skilimą, kuomet atsiskyrė komunistai, vėliau susilieję su Komunistų Partija. Ir dabar dar tarp likusių ištikimų Bundui pasireiškia simpatijų sovietams, bet oficialinė partijos valdyba, vadovaujant prityrusio kovotojo drg. Felicho, vis stipriau užima socialdemokratinę poziciją. Skaičius balsų beveik 100,000.

Toliau reikia paminėti dvi grupes Poalei-Cion, dešinines, prisidėjusi prie Hamburgo ir kairesnės, simpatizuojanti komunistams. Abi yra gana silpnos: pirmoji laike rinkimų lap-

kričio mėn. gavo 3,000, o antroji — 6,000 balsų.

Vokiečių grupių yra trys: socialdemokratai Aukštosios Silezijos ir Bielico, s-d. Bydgosko ir Darbo Partija (Arbeitspartei) Lodzėje. Paskutinoji, galima sakyti, tik jišsko kelių į socializmą. Visos trys daro pastangų susilieti.

Rytų Galicijoje dirba s-d. Ukrainos Partija, užimanti poziciją vidurinę tarp socializmo ir komunizmo. Tarp ukrainiečių Volyajios ir baltgudžių kol kas yra tik valstiečių radikaliniis judėjimas be socialistinės spalvos.

Paskutiniuouju laiku pastebimas Bundo ir vokiečių socialdemokratų prisitartinimas prie P. P. S. ("Socialdem.")

Kultūrinis Chicagoiečių darbas

Negaisinkime tuščiai laiko rašymui protestų ar rezoliucijų prieš nepatinkamus asmenis, — tas niekam nieko nepadės. Geriau ir tiksliau bus, jei sunaudosime savo jėgas kiltam švietimo ir kultūros darbui.

Žiurkėite, chichagiečiai stvėrėsi tikrai didelį darbą. Ne laukdami kada čia žmonės susipras ir pakvies, — nežiurint, kad mūsų draugijos, klubai ir kuopos išimtinai valdomi ir vadovaujami paprastų žmonių, profesionalai ir inteligentai rankų nenuleido ir pasiryžo teikti pamokas, pradedant nuo rugsėjo 30 d. sekmadieniais nuo 10 val. ryto iki pietų, Raymondo Chapelėj, 816 W. 31st St.

Tos pamokos bus teikiamos reguliariai, nežiurint kiek atsilankys klausytojų, iš visokių šakų mokslo ir socialio gyvenimo. Ir be to dar kartas nuo karto pamokos bus atkartojamos kitose artimesnėse kolonijose.

Žinoma, praėjo tieji laikai, kad dykai kas veikty kad ir kultūros ir apšvietos srityje. Bet sulyginamai su teikiama nauda, už mažą atlyginimą galima sulaukti milžiniškų pasekmių.

Praeitis tai jau įrodė. Nesenai užsidarius p. V. Mišeikos vedama Aušros mokykla keletą šimtų jaunų vyrų ir merginų pastatė ant kojų, kai kurie iš jo mokyklos išėję mokiniiai šandie yra pirmos rūšies mechanikai, ar pramonininkai. Lyginai p. Leveckio mokykla — prirengiamoji ir prekybos — 3301 So. Halsted St., Chicago: šimtai alumnų dėkingi savo Alma Mater. Tai vis iki šiol visuomenės neapkalnuotas darbas.

Porą metų atgal lietuviams pavesta labai patalioje vietoje puikūs namas "Raymond Institutas", 816 W. 31st St. Šiamame name randasi p. A. Briedžio lietuvių kalbos ir istorijos mokykla, vadkams ir suaugusiems; mergaitėms industrinė mokykla — siuvimo, mezgimo ir namų darbo; berniukams medžio ir pyrimo mokykla. Čia jau laikomi visokeriopos rūšies lietuvių susirinkimai, repeticijos muzikos, chorų. Su rugsėjo 30 d. prasidės pamokos, kurios tęsis iki vėlam pavasariui. Čia randasi perkeltas Aušros Knygynas, — nors dar nėra kaip reikiant sutvarkytas, bet visgi lietuvis gali apart knygų beveik ir visus lietuvių laikraščius gauti pasiskaityti. Tais lietuviui norintieji pasilenkiuoti ir sekti pasaulio naujienas gali liuosu nuo darbo laiku ateiti ir pavartyti knygas ir laikraščius. Visi yra kviečiami naudotis teikiama programa.

—Visuomenietis.

GARSINKITIS NAUJIENOSE

Mokslas suprantamai išdėstytas.

Rašo Dr. A. J. Karalius

Elektronų suradimas labai svarbus įvykis mokslie.

Radiumo ypatybės davė progos ir paskatinimo toliaus ir gliaus į gamtos slapybes knistis. Atsirado įvairių įvairiausių teorijų; net novelistai pradėjo radiumo ypatybes į savo raštus įvėlti. Darban stėjo pasaulio rimčiausi mokslininkai, kurių tarpe tokios galvos, kaip J. J. Thomson, E. Rutherford, W. Ramsay, prof. Soddy ir kt. Ir prastinkus penkiems metams daug slapybių išaiškinta. Medžiaga paliko suprantamesnė, višatos pagrindai aiškesni.

Elektronai.

Fizikai greitai surado, kad radiumo spinduliavimas tas pats dalykas kaip ir spinduliavimas Crookes'o dudoje. Tuojaus patirta, kad radiume ir dudoje medžiagos atomai skyla, dalosi.

Pirmiausia surasta, kad radiumas, uranumas ir kt. metalai išleidžia trejų spindulių. Rutherfordas juos pavadino alfa, beta ir gama spinduliais. Mus čionais interesuoja tik tai spinduliai (alfa spinduliai — helio atomai).

Beta spinduliai moksle labai svarbiu dalyku pasirodė. Tie spinduliai tai visos medžiagos atomų bendroji ypatybė, kurios iki šiol nežinota. Vėliaus beta spinduliai pavadinti elektronais. Tai yra elektros dalelytės, patiuosutos iš atomų. Atskirus elektronus nuo atomų surasta, kad elektronai tai atskiri vienetai, atskiri kunai. Elektronai tokiu budu yra plytelės, iš kurių medžiagos atomai sudaryti, o mes jau parodėme kas tas plyteles išskirsto. Elektronų randama visur, visi atomai iš jų padaryti.

Elektronai pasilaiko atskirai tik tai tada, kada jie smarkiai lekia, bent 600 mylių per sekundą; kitaip elektronai prilimpa prie pirmutinio atomo. Elektronai gali skrieti lėkti dar smarkiau: iki 100,000 mylių per sekundą. Magnetas juos visada į šalį nusuka, ir šitas faktas davė paprastam piliečiui netikėtinų rezultatų. Fizikas ištisia uždangą beta spinduliams atsimešti (elektronams atsimešti). Paimęs magnetą fizikas nusuka tuos spindulius ir išmatuoja kiek nusisuko. Fizikas, žinodamas savos magneto stiprumą ir kiek tas magnetas spindulius į šalį nusuka, žinodamas dydį judėjimų dalelių, — jisai lengvai išskaitliuoja judėjimų dalelių greitumą. Šitos dalelės išėjo iš radiumo arba iš dudos negatyvaus polio ir lėkė veik taip greitai, kaip kad šviesa lekia t. y. beveik 186,000 mylių per sekundą.

Elektronų lėkimo greitumą įrodė ir kitoki, tikresni bandymai; kiti bandymai davė galimybės ir jų dydį išmatuoti. Atpasakosiu vieną tokių bandymų.

Mūsų miestuose miglos labai tirštos, nes vandens garų lašeliai susirenka, sugula ant dulkių ir dumų, kurių miesto ore visuomet daug yra. Šituo pasinaudojus padaryta puikių bandymų. Padaryta dirbtinės miglos stiklo dudoje; miglos įvairaus tirštumo, ir įleista dulkių, ant kurių vandens garų lašeliai galėtų susėti. Bandymai davė galimybes surinkti vandens lašelį, kurių kiekvienas buvo prilips prie dulkelės; tie lašeliai sukrito ant veidrodžio ir juos buvo lengva suskaityti. Šituo budu galima suskaityti šiaip dudoje nematomas dulkeles; ir šitas skaitymo metodas pavartota skaitymui, tyrimui naujųjų spindulių. Apart to, buvo leidžiama toms dalelytėms sukristi ant chemiškai prirengto uždangalo. Uždangalas pradėjo taip sakant degti nuo tų dalelyčių bombardavimo; didinamieji stiklai padidino kibirkštis tiek, kad jos buvo galima lengvai suskaityti.

Žodžiu sakant pasaulio didžiųjų laboratorijų tyrinėjimui surado kas tie spinduliai. Tie spinduliai tai srovės daug mažesnių už atomus dalelių — elektronų. Paskutinių dienų tyrinėjimais surado, kad vandenilio atomas sudarytas iš 1845 elektronų. Fizikai juose kitokių, apart elektringumo, ypatybių nesurado. Užtat jie ir pavadinta elektronais.

Surasta raktas įvairioms misterijoms išaiškinti.

Elektronas elektros atomas, labai mažas, jo "medžiaga" — gryna elektra. Elektronai išaiškina medžiagos misterijų didelę daugybę. Mes pamatysime, kad greitas elektronų skriejimas išaiškina elektros srovę, apie kurią dar visai nesenai nieką nežinota.

"Štai kokią stebuklą mes juose turime", sako prof. R. K. Duncan. "Nekaltas žiupsnelis druskos, o kokių ypatybių jame randame; ypatybių, apie kurias pirmiaus ir nesvajota. Seniaus apie dabar mums žinoma faktą niekas nē nesapnavo. Šitas druskos žiupsnelis išleidžia kunelius (t. y. elektronus), kurie skrieja virš 100,000 mylių per sekundą; jie per sekundą penkis kartus aplėktų aplinkui mūsų žemę; o jų mažumėlis — virš tukstančio kartų mažesnis, negu mažiausias moksliui žinomas vandenilio atomas. Apart to, jie prikrauti negatyvės elektros; jie perlienda per vadinamus nepermatomus kunus; jie apšviečia kunus; jie nuima pavėkslus; jie duoda orui galimybės perleisti elektrą; jie padaro debesis drėgname ore; jie veikia chemiškai ir fiziologiškai. Kas-gi galėtų šiadien pasakyti, ko tais radiumo beta spinduliais (elektronais) negalima bus ateity padaryti?"

Elektronai perkeitę mūsų pažiūras ir medžiagą. Sekamam straipsny kalbėsime apie elektronų teoriją ir kokią revoliuciją jie padarė medžiagos aiškinimuose.

JUOKAI

Nepasisekus saužudybė.

Kaž-koks fantastas, gali buti, kad tai vienas mūsų poetų, buvo taip įsimylėjęs į vieną panelę, kuri jo nemylėjo, jog savo susigrauzime nusprendė padaryti sau galą, pilnoje to žodžio prasmėje. Pasirupino virvę — pasikarti, nusipirko svarą nuodų — nusinuodyti, gorių kerosino — uždegti savo drabužių, revolverį — nusisauti, ir pasisamdė luotą, kad atsitikime galėjų nusiskandinti; žodžiu sakaht, nusprendė pasidaryti neišvengiama galą.

Su visa ta savo "amunicija" jis, įsėdęs į luotą, nusiyrė prie medžio, kurio šakos kerojo viršuje vandens, ir vieną virvę galą užsirišo už šakos, o antrą užsinarino ant kaklo; paskui apsiliejo drapanas kerosnu, uždegė, surijo nuodus, paspyręs luotą pasikorė, ir išsiėmęs iš kišenius revolverį šovė sau į galvą. Bet, kokia nelaimė! Revolverio šovinis pataikęs į virvę, ją nukirto; jis įkrito į vandenį; degantys drabužiai užgeso; vanduo, pribėgęs į pilvą, išplovė laukan nuodus ir, jeigu ne velniškai šaltas vanduo, kuris jį priverė plaukti į kraštą, tai jis butų prigiręs.

Tikras klanė.

Du vyru susiginėjo del kiaučių. Vienas manėsi labai daug žinąs, bet antras dar daugiau.

"Tu man negali nieko pasakyti, apie kiaules", sakė antras, "aš žinau daugiaus apie jas, negu tu esi girdėjęs. Tai turi žinoti, kad aš su kiaulėmis užaugęs!"

Lietuvių Rateliuose.

(Tęsa nuo 5-to pusl.)

ir su krikščionybė bei kitomis religijomis. Apie religijas galima vieną pasakyti: savo laiku jos nemažai prisidėjo prie progreso pastūmimo, bet vėliau jos ėmė tik kliudyti progresui. Bet vienas svarbiausių progreso faktorių buvo išradimas popierio ir spaudos. Tas faktas, kad europiečiai ėmė vartoti raides vietoje paveikslių, nepaprastai prisidėjo prie pirmynėigos. Yra gerai žinoma, kad kadaisia chiniečiai nepalygina-

mai aukščiau stovėjo už europiečius. Bet netaimei jie nesugebėjo pritaikyti savo rašybai raidžių. Iki pat pastarojo laiko jie rašo savo rašius paveiksiais. Kiekvienam žodžiui jie turi skirtingą ženklą. Chiniečiai prisieina beveik visą gyvenimą pasiekti, kad išmokys rašyti ir skaityti. Mokinimuisi kitų dalykų nebelineka nė laiko. Ačiu tam chiniečiai ir atsiliko. Gi spaudos svarba gyvenime pigu numanyti. Dėka spaudai mes galime skaityti visokias knygas, visokius laikraščius. Skaitydami juos sužinome, kas dėjosi ir kas dedasi pasaulyje. Šviečiamės. Pasidarome sužiniai piliečiai.

Dabartinė dalykų padėtimi žmonės pradeda jau nebesitenkinti. Ir reikia manyti, kad ateityje mokslas tars savo žodį išsprendimui tokių dalykų, kurių žmonės dabar nepajėgia suprasti. Gal bus įrodyta, jog visos tautos privalo burtis į daiktą, jog vienos tautos laimė nėra atsiokiama, jeigu kita tauta yra nelaiminga; jog pavieni žmonės negali būti laimingi, kuomet masės skursta ir vargsta.

Prisipažįstu, tai labai paviršutinis paskaitos aprašymas. Bet ir iš to skaitytojui gali spręsti, jog paskaita buvo labai įdomi. Reikia vilties, kad prelegento pranašavimas išsipildys, būtent, jog ateityje Raymond Chapel pasidarys perankšta susirinkusiai paskaitų klausyti publikai.

Nors paskaita tęsėsi beveik ištisas dvi valandų, bet žmonės labai atidžiai jos klausėsi. O tai geras ženklas, kad rimtoms paskaitoms čia dirva yra pribrendusi.

Sekamos paskaitos irgi bus labai įdomios. Tokie žodžiai, kaip "evoliucija", "porgresas", etc. yra vartojama kas dieną. Bet kelintas žino, ką tie žodžiai ištikrųjų reiškia? O tuo tarpu evoliucija yra toks įdomus mokslas, toks svarbus, kad neturėti apie jį tinkamo supratimo yra staciog gėda. Sekama sekmadienį paskaitos tema ir bus "žmonijos evoliucija ir progresas". Skaitys K. Augustinavičius.

Toliau seks tokios neįmanomai įdomios paskaitos, kaip Gyvybės atsiradimas ir žmogaus kilmė. Tiedvi paskaiti skaitys Dr. A. Karalius.

Tose paskaitose gvildenami klausimai yra tiek svarbūs, kad vargu yra žmonių, kurie nebūtų galvojęs apie tai, kaip atsirado gyvybė bei žmogus.

Kas nori sužinoti, kokius atsakymus duoda į tuos klausimus dabartinis mokslas, tas turi lankyti Mokslo Draugų paskaitas. Ir aš manau, kad Mokslo Draugų sumanymas yra tikrai vertas paramos. Tad neužmirškite kas sekmdienį 10:30 val. išryto atvykti į Raymond Institute, 816 W. 31 St. — Ten buvęs.

SLA. 36 kuopos nariams

Jau aštuoni metai kaip aš priklausau prie SLA. 36-tos kuopos, bet niekuomet nemačiau tokios betvarkės. Musų kuopoje, kokią mes turime dabar:

Gerbiamieji nariai ir narės: Bebuant šitos kuopos pirmininku man jau pritruko kantrybės. Susivienijimo reikalai yra kreipiami į visiška neigėtiną ir pavojingą Susivienijimui pusę, o tai vis dėl to, kad jus, gerbiamieji, apsi-leidote ir neaplinkote susirinkimui.

Mažas burelis komunistų pradėjo kalbėti vardan keturių šimtų kuopos narių, pradėjo savaip kuopą tvarkyti, pradėjo kepti rezoliucijas prieš SLA. Pildomąją Tarybą, užgirti Susivienijimo ardytojų ir peikyti darbus ir vesti Susivienijimą į pradžią.

Todel, gerbiamieji nariai, jeigu jums rupi Susivienijimas ir jo išlaikymas čielybės,

jus turite lankyti kuopos susirinkimus ir stovėti čia pat Susivienijimo reikalų sąsargybos.

SLA. 36-tos kuopos susirinkimas įvyks sėdėd, spalio 3, Raymond Institute, 816 W. 31 St., 8 val. vakare.

Šiam susirinkime bus daug svarbių klausimų pakelta ir bus taigpi balsuojamas mano, kaip pirmininko, rezignacijos priėmimas.

Del labo mūsų kuopos ir viso SLA, nepraleiskite šio ir jokio kito susirinkimo. Bukite gerai SLA. nariais.

— Adomas Miciaivičius.

Iš moksleivių susirinkimo

"Gerasai" Margeris! — Komisijų darbai. — Raportai. — Nauji sumanymai, etc.

Lietuvių Moksleivių Susivienijimo Am. 2 kuopa, rugsėjo 29 d., Raymond Chapel, laikė savo mėnesinį susirinkimą.

Susirinkimam atsilankė skaitlingas burelis moksleivių. Kuomet lietuviai moksleiviai da niekad pirmiau nebuvo skaitlingi, tai susirinkdavo kokis pustuzinis narių ir laikydavo savo mitingus. Gi dabar jau kitaip išrodo. Nauji narių prie kuopos prisirašo kiekvieną susirinkimą po kele-tą asmenų. Taiti tapo išrinkta naujų narių priėmimui tyrimo komisija. Ta komisija susideda iš trijų asmenų, kuri atlieka savo darbą ištyrime aplikanto ir priduos išpildytas blankas kuopos susirinkimui. Tas sutauyps susirinkimui daug laiko ir nereikės prie aplikanto akių jį svarstyti, ar jis yra tinkamas priėmimui. Į komisiją įėjo šie nariai: farmacistė Francis Stogis, Jozefina Jozepaitė ir J. Lazdauskas.

Toliau perskaityta Al. Margerio didelis, magistinis laiškas, kur išdėstoma visos blygybės ir ne sulyg jo noro atlikti organizacijos reikalai.

Laiške jis pridavė neva raportą iš surengtojo priešeminio vakaro. Bet, žiūrėkite, koki raportą. Pirmiausia išbarama visos rengimo komisijos nariai, kad jie nemokėję biznio daryti, ypatiški priekaitai ir ant galo sekretorius atsisakė baigti skaityti jo laišką, taip buvo šlykštus, kad teriau jau negalėjo būti. O unt galo prie raportu jisai priduria štai ką: "Apie 35% už darbą, tai žinoma, kas nenori — gali neimti. O aš kainuoju šitą savo darbą todėl, kad ve—" Čia jau seka jo didelis pasigirimas, nusiminimas, kad jo seimas neišrinko "Moksleivių Kelių" redaktorių ir užsiuolimas ant p-lės L. Narmontaitės. Reikia tiesą pasakyti, kad jei ne p-lė Narmontaitė, tai moksleivių darbas ir dabar būtų buvęs staciom rankom atliekamas. Tai ne lengvas buvo darbas per vieną savaitę laiko surengti pagerbimo baigusių mokslių vakarinę ir sutraukti tiek inteligentijos. Ir kitos mergaitės labiau dirbo ir pakėlė kuopą ant kojų. Jei ponas Margeris skundžiasi, buk norėjęs būti geras ir, anot jo paties žodžių, išpusti dalyką į padangas, tai aš sakau, jog galima tik burbulą išpusti.

Imant po 35 nuošimčius už darbą ir nežiurint ar liks kuopai pelno arba nors lėšas apmokėti, negalima nieku būdu pagerinti moksleivių buitės. O p. Margeris, juk už dyką nė žingsnio nežengia. P-lė Narmontaitė irgi neturtinga mergina, kuri mokinaisi, atsisakė imti atlyginimą už savo darbą. Ji dirbo kiek galėdama. Tame vakaro rengime Narmontaitė ir Margeris dirbo daugiausia ar bent juodu tik ir dirbo, bet Margeris nieko nesiklausęs pasiskyrė sau 35 nuoš. už darbą.

Margerio raportas neprimintas, o paliktas rengimo Ko-

misijai geriau sutvarkyti, ir kai bus gatavas, sekamam susirinkime kuopa turės nuspręsti ar galės mokėti Margerį trisdešimtis penkis nuošimčius, ar ne.

Toliau jis paduoda rezignaciją iš kuopos ir sykiu iš viso Moksleivių Susivienijimo. Kadangi jo laiškas nepriimta, tai ne rezignacija nepriimta.

Da vienas laiškas skaityta, kuris pasirodė prisigūstas Centro valdybai su žioplais patarimais, būtent, moksleiviai padarę klaidą, kad paėmė "Naujienas" už organą, o ne vidurinė srovės laikraštį. Da kitas žioplesnis plepėjimas, tai, kad nereikalingas esąs anglų skyrius "Moksl. Keliuose". Tuli kuopos nariai iš pavardės pažino tą žmogų, kuris rašė tą laišką. Jie sakė, kad jis pats negalis skaityti angliškai, tai taip ir sako.

Bet kaip ten nebūtų, visgi tuli da nesupranta, kad "M. K." yra leidžiamis bepartvyje dvasioje; nežiurint kokiam laikrašty jie būtų spausdinami. Juk "N." turi didelę cirkuliaciją ir moksleiviai turėtų džiaugtis tuo.

Nutarta paimti svetainę susirinkimams laikyti.

Mokslo sezonui prasidėjus moksleiviai dabar labai užimti ir už poros savaitių visos komisijos turės generalį mitingą.

— Amžinas Poeta.

Pranešimai

Kas, ką, kur, kaip ir kada rengia, veikia ar kviečia.

KASDIEN tamta gali prisirašyti tie Naujienų Spulks, ir prisirašyti uojau jei dar nesi prisirašęs. Dėdamas kas savaitę po doleri-ką, nepaėmėmsi kaip nusidėsi užtikalioinigo, kad nusipirktu sau Naujienų Spulks 1739 S. Halsted St.

Extra susirinkimas. L. L. F. 1 k. p. extra susirinkimas įvyks spalio 2 d., 1923, 8 val vakare. Aušros Knygne, 3210 So. Halsted St. Šitas susirinkimas yra šaukiamas reikale kun. M. X. Mockaus. Visi nariai būtinai prikiute, nes labai svarbus reikalas. Kviečia Sekretorius.

S. L. A. 36 kp. laikys mėnesinį susirinkimą trečiadienį spalio 3 d., 7 v. vak. Raymond Chapel svetainėje, 816 W. 31 St. Prašau narių nesivėlinėti pribukite laiku ba bus renkamas pirmininkas, ba Micevičia rezignavo nuo pirmininko, taipgi visokių nesuipraktimų kurie kenkia S. L. A. organizacijai, tai susirinkimas turės apytarti. — Valdyba.

Roseland. — Lietuvių Scenos Myletojų Ratelio susirinkimas bus Antradienį, spalio 2 d., 7:30 v. v. Chas. Strumilo svet. Visi rateliečiai kviečiami laiku susirinkti. Rašt. A. Grebelis.

Susivienijimas Lietuvių Namų Savininkų mėnesinis susirinkimas įvyks trečiadienį spalio 3 d., 7:30 val. vak. Milsos svet., 8142 So. Halsted St. Visi nariai malonėkite laiku susirinkti, nes randasi daug svarbių dalykų aptarti. Norintys įstoti kviečiame atsilankyti. Nariais primami visi namų savininkai Chicago. Nut. rašt. A. Bugailiškis.

PABARGA.

BESIGARSTNANTIEMS

Klaidos padarytos paskelbime, turi but atitaisytos į 24 val.

Jokie apkelbimai iš streiko apimty vietų nėra priimami. Visi Naujienų draugai prašomi pranešti Naujienų ofisui apie einančius streikus, tant Naujienų darbininkai geriausiu būdu žinoti, kaip elgtis su pridodanais apkelbimais.

Pardavimai savasčių, biznio, automobilių, rakandų, kambarių įrenginių, apsiavedimai, asmenų įieškojimai ir t. t. turi but iš kalno apmokami.

Jeigu kurie apkelbimai pasirodo bejotini, Naujienų administracija padėkia teise jų netalpinti, kol neatsitirs jų teisingumo, ir grąžinti pinigų, jeigu apkelbimo turinys neat-sakys etikos reikalavimams.

Norintieji pasigarsinti i sekamos dienos Naujienas, turi pridout savo paskelbimą ne vėliau, kaip 9 val. vakaro.

ASMENU ĮIEŠKOJIMAI

ĮIEŠKAU italijono, jis Springfielde vadinosi Bob, bet jo tikras vardas Robert Delepant. Nevedęs, biskai kalba betuviskai. 5 p. 6 e. augėlio. Smailaus veido, kumpa nosis, dešinė pusė turi aukso danti. Kas jį žinoite praneškite dgosiu \$20 domkne. Wm. Casper. 1600 Sangamon Ave., Springfield, Ill.

ASMENU ĮIEŠKOJIMAI

PAJIEŠKAU savo brolio Konstanto Matulaičio, girdėjau kad jis gyvena Kanadoj, kas žinoite praneškite arba pats praneškite, turiu svarbų reikalą. Rašykite AUGUST MATULAITIS, 919 W. 38rd St., Chicago, Ill.

APSIVEDIMUI

AŠ ESU VAIKINAS, noriu gauti draugų, kuri mylėtų gyventi su manim. Gali buti ir našlė ir su vienu vaiku. Mergina neturi but senesnė kaip 25 metų, aš esu 29 metų ir dirbu mainose. CHAS NORKUS, P. O. Box 216, Harrisburg, Ill.

ISRENDAVOJIMUI

PASIRENDAVOJA štoras priešai didžiausią fabriką, kur dirba 25000 žmonių. Štoras yra geras del restorano, saliluno arba Ice Cream parlor. Renda pigi. Atsišaukite šiuo antradieni. 4632 So. Ashland Ave. Nuo 9 ryto iki 9ni vakare.

SIULYMAI KAMBARIŲ

KAMBARYS ant rendos vienam arba dviem vaikam ar merginam, garu apšildomas, elek trika, maudynės, arti karų, be valgio, 2 lubos, 2208 S. Albany Av. arti 22ros. Z. Zaveckis.

IVAIRŲ SKELBIMAI

STOGDENGTYSTĖ. Trijų stogų priekiamas užtaisomas ir garantuojamas už \$4. Automobilių trokų patarnavimas Chicago ir apie linkę. Įstaiga 84 metų senumo. Didžiausia ir geriausia stogų dengimo įstaiga Chicago. Tik patyrę unifjos darbininkai samdomi. J. J. Dunne Roofing Co., 3411-13 Ogden Ave., Phone Lawndale 0114.

REIKIA DARBININKŲ

VYRŲ ir MOTERŲ

VYRŲ. 2 automobilių mechanikų, 70 iki 75c. val. 2 karpentierių, \$1.25 val. val. Anglių švelnuotojų, \$5 val. dieną. Peckunų, \$130 val. mėn. Vyrų pasitūnėjimui, 60c. val. Inspectorų, \$25 val. savaitę. Darbininkų į dirbtuves ir mašinaplius, 50 iki 55c. val. Darbininkų prie mašinų, 60c. val. 2 pekerių, \$22 val. savaitę, 44 valandos darbo. Restaurano porterių, nuo \$18 iki \$20 val. savaitę ir valgis. Steam fiterių, 67c. val. valandą.

MOTERŲ. 2 katedorių valandos 7:30 iki 4:30, \$18 val. savaitę, 6 darbo dienos savaitėje, 3 indų plovėjų, \$18 iki \$20 val. savaitę. Moterų į dirbtuves, 32 centai.

SOUTH PARK EMPLOYMENT AGENCY, 4191 So. Halsted St.

REIKIA DARBININKŲ

MOTERŲ

100 namų darbininkų 100

PATYRUSIŲ su adata siuvėjų siuvimui pauderio siu-namie. Atsišaukite nuo 9 val. ryto arba 1 val. po pietų.

THE WESTERN CO.

3 floor 1733 Irving Park Blvd.

REIKIA merginų 16 metų ar senesnių. Lengvam ir švariam dirbtuvės darbi. Kiekviena turi rubams užrakinamą kambarį ir valgymui kambarį. Gera alga nuolatiniams darbininkėms. Atsišaukite R. J. EDERER CO., Cor. Orleans & Ohio Sts.

REIKALINGA veiterka, turi buti patyrus, atsišaukite greitai, geros darbo sanlygos. 2325 So. Leavitt St. Chicago, Ill.

REIKIA merginų arba moterų darbiui į pajų išdirbystę, pradžiai \$16 val. savaitę. Atsišaukite 3609 W. Harrison St.

REIKIA DARBININKŲ

VYRŲ

REIKIA automobilių plovėjų, patyrusių. Nuolat darbas, gera alga. NAVILLUS GARAGE 6113 Prairie Ave.

REIKIA DARBININKŲ

VYRŲ

REIKIA — PATYRUSIO ledų išvežiotajo. Atsišaukite. H. Lang and Sons 40-th and Normal Ave. at 5:30 P M

REIKIA lietuvio selesmano prie vietinio Real Estate ofiso. Nepaprasta proga tikram vyrui. Turi pašvęsti visą laiką. Atsišaukite asmeniškai. Ellinwood, Realty Co. 25 N. Dearborn St. Mr. Rehm.

REIKIA — Patyrusių vyrų operavimui garinių derrick. Chernyk Iron & Metal Co. 1000 W. 22nd St.

REIKIA tuoj bučerio. Tuoj galima atsišaukti per laiškus. Gera alga ir geros sąlygos. A. SUCILA, 12800 Emerald Ave. Tel. Pullman 3990

REIKALINGAS bučeris, darbas ant visados, mokestis gera geram vyrui. Atsišaukite 4238 S. California Ave. Tel. Lafayette 1670

REIKALINGAS barberis vakarais ir subatomis po piet. K. RAZAS, 4438 So. Fairfield Ave. Lafayette 6907

PARDAVIMUI

PARSIDUODA bučernė ir grosernė 3016 Normal Ave. vieta visokių tautų apgyventa biznis išdirbtas, nėra kredito, viskas cash. Priežastis pardavimo patirsite ant vietos. Karolis G. 3016 Normal Ave.

GERAS kampinis saliuonas pardavimui licitacijoj Oct. 3, 10 val. iš ryto, turi buti parduotas iš priežasties ligos. Parsiduoda visai pigiai. 900 W. 21 St. kampas Peoria. Tel. Canal 5157.

PARDAVIMUI gera grosernė ir bučernė. Priežastis pardavimo partnerių nesutikimas. 8256 So. Halsted St. Phone Vincennes 7140

PARDAVIMUI bučernė, šale arbatinės. Gera vieta lietuviai bučeriai. pigiai jei kas pirsks šią savaitę. 111 and Troy Sts, Mt. Greenwood, Ill, 3 bloka nuo Halsted karų linijos. M. MURPHY,

EXTRA! EXTRA! Parduodu bučernę ir grosernę arba mainau ant saliuono. Ruimai gyvenimui. Išdirbta vieta; turi but parduota greitai. Priežastis svarbi. 4342 So. Maplewood Ave. Tel. Lafayette 0651

PARSIDUODA

BUČERNĖ.

Atsišaukite 2137 W. 21 St. Chicago.

PARSIDUODA saliuonas. Priežastis pardavimo, — nevedęs ir negaliu užlaikyti biznio, parduosiu pigiai. 1457 So. Sangamon St.

PARSIDUODA grosernė ir bučernė pietinėj dalyj miesto. Vieta apgyventa svetimšaliais. NAUJENOS, 1739 S. Halsted St. Box 343

PARDAVIMUI grosernė geroj vietoj. Storų aplinkui nėra. renda pigi, gyvenimui ruimai, 2 bloka nuo Jackson parko, 1413 E. 58 St. Tel. Fairfax 2619.

PARSIDUODA grosernė geroj vietoj, gerai biznis daromas, turi buti parduota tuojau, negaliu vienas apšvęsti, renda pigi. Keturi kambariai. Atiduosiu už pirmą teisingą pasiūlymą. 5135 So. Halsted St. Tel. Boulevard 1824

PARDAVIMUI grosernė ir bučernė 6 kambarių flatas, geroj svetintaučių apgyventoj aplinkėj. Parduosiu už juos pasiulytą kainą, savinikas apleidžia miestą. CHARLES DOMKE & SON, 7241 So. Halsted St. Phone Vincennes 2563

RAKANDAI

GERA PROGA JAUNAI PORAI

Jeį jus reikalaujate rakandų, nepraleiskite šio didelio bargo. Turiu parduoti tuojau mano 5 kambarių vėliausios mados rakandus ir gražų dvigubų springus gramafoną su rekordais už gerą pasiulytą kainą. Viskas nauja. Jūs galite sutauptyti daugiau kaip pusę pinigų. Parduosiu dalimis. Ateikite greitai ir pažiūrėkite šio bargo. 1922 S. Kedzie Ave.

AUTOMOBILIAI

PARDAVIMUI 5 pasažierių Oldsmobile, važinėtas tik 5000 mylių, 1922 modelio, 43 A. Pigiai. 2735 W. 43rd St. Mrs. Barr

PARSIDUODA automobilius 7 pasažierių, Lamazin, geram stovyje, kaina prieinama. J. MORASKIS, 1730 S. Union Ave. Tel. Canal 4968

NAMAI-ZEMĖ

KAM KO REIKIA. Pirkti, parduoti, manyti: namus, lotus, farmas ir visokios rūšies biznis. Mes parduodam ir mainom. Su reikalu kreipkitės pas A. GRIGAS, 3114 So. Halsted St.

6-7 KAMBARIŲ murinis namas, gesas, elektra, maudynės, karštų vandenių šildoma, aržuolinai, trimingai pusė bloko iki 63rd karų, namas stipriai ir pulkiai padarytas vėliausios mados, kaina \$16500 \$10000 morgeio \$6500 reikia įnešti, nepraleiskit progos, nes retai toks namas tepasitaiko, \$170 rendos į mėnesį, 6837 S. Wasthe-naw Ave.

SUTAUPYK \$3,000, VEIK TUOJAUS. Frame namas 2 augštų, 3 flatai ir garadzius su groserne ir bučerne. Su visais įrengimais, mašinomis ir tavorais, netoli W. 47 St. Atiduosiu už \$3,000 pigiau negu tikra kaina. Turi but parduota šią savaitę. Kaina \$3,750. PARAMOUNT REALTY CO. 2900 W. 38 St., Tel. Lafayette 1376

AS MAINYSIU SAVO FARMĄ. Wisconsin valstijoj į Chicago namą su bizniu, saliuonu arba bučerne, nes esu per senas dirbti ant farmos. Greitai mainant, mainysiu pigiai. Yra 120 akrų žemės, 75 akrų dirbamos, daugia ganyklos ir miškas. Per mano farmą bėga upė; farma stovi prie valstijos kelio, 3 mylios nuo miesto, ten galima parduoti kasdien visko. As mainysiu su visais gyvuliniais, mašinomis ir javais. Agentų nenoriu. Mel-džiui atsilankyti pas G. D. TALUC, 2102 N. Leavitt St., 3 augštas

SAVININKUI REIKIA PINIGŲ. Naujas 12 flatų namas, randasi piet-vakariniame kampe 78 gatvės ir Marshall Ave. su extra lotu, 4 ir 5 kambarių, garu šildomas, ugnaviestės, knygoms sėpos. Pinigais \$18,000. ENGLEWOOD REALTY CO., 7054 So. Halsted St. Tel. Stewart 4018-4048

PARDAVIMUI bungalow su rakandais. Parduosiu pigiai, yra elektrikas, gasas ir visas įtaisymas vėliausios mados Atsišaukite. 2301 W. 71 St.

MORTGECIAI -PASKOLOS

Antrų morgėčių paskola — \$500 iki \$10,000 pigiausia kaina; \$75 komi-sino 1 metams už paskolą \$1,000, mėnesiniai išmokėjimai ir jei title nėra komplikuta tas taipgi užmoka už title ekzaminaciją, revenue stamp, pas, ir rekordavimą. Ateikite deed arba taksų kvitas. C. M. Weeks, 127 N. Dearborn St.

MOKYKLOS

SPECIALIAI

VALENTINES DRESSMAKING COLLEGE 2407 West Madison Street, Tel. Seeley 1643

Siuvinas, dezainavimas, skrybėlių dirbtimas—dienomis ir vakarais. Specialiai nupigintos vakacijų kle-sos del laimų masyvų nuo 8 iki 14 metų amžiaus prie dresliu siuvimo ir skrybėlių dirbtimo. Ateikite, rašykite arba telefonuokite. Sara Patsek, pirmininkė.

McDOWELL MOKYKLA 5 So. Wabash Ave. Dearborn 3172 DRESIŲ, SKRYBĖLIŲ kirpimas, siuvimas. Greitas išmokymas del biznio ir vakarais. Reikalaukite katalogo.

ZENONAS BANEVIČIUS

Atsisveikino su šituo pasauliu rugsėjo 28 d. 7:15 val. vak. Burnside ligonbutyje. Miręs turėjo tik 34 metus amžiaus ir buvo nevedęs. Amerikoje išgyveno 17 metų. Paėjo iš Telsių apskrčio, Varnių parapijos. Amerikoje liko 2 nuliudė broliai: Kazimieras ir Juozapas, o Lietuvoje sielvartaus išgydusios jo 2 sesutės — Kazimiera ir Petronėlė, apie jų mylimo brolio mirtį.

Laidotuvas bus utarninke, spalio 2 d. iš namų 8809 Houston Ave., So. Chicago, Ill. Numirėlio kunas virš paminkė dieną 8:30 ryto bus išlydėtas į šv. Juozapo bažnyčią, iš ten į šv. Kazimiero kapinyną.

Visi giminės, visi draugai ir sandraugai ateikite atiduoti paskutinį atsisveikinimą Zenonui!

Mes broliai nuliudė, su širdė-la liekamės vieni.

Kazimieras ir Juozapas Banevičiai.